

Handläggare
Emma Furtenbach Lundqvist
Telefon: 08-508 2700

Till
Överförmyndarnämnden

Underlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025 för Överförmyndarnämnden

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till underlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025 för överförmyndarnämnden godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Håkan Andersson
Förvaltningschef

Innehållsförteckning

Underlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025 för Överförmyndarnämnden.....	1
Förslag till beslut	1
Kommunfullmäktiges inriktningsmål	3
En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	3
En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	3
En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	3
Nämndens verksamhetsområde	4
Sammanfattande ekonomisk analys	19
Drift	19
Investeringar	20
Lokalförsörjningsplan	20
Sammanfattning.....	21
Bedömd hyreskostnadsutveckling	21
Samverkan	21
Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år	22

Bilagor

Bilaga 1: 01 Blankett set OFN 2023-2025

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Ett intensivt utvecklingsarbete pågår inom nämndens verksamhet. Målet är att stärka rättssäkerheten, förbättra servicen och korta handläggningstiderna. Det finns trots det brister kvar som måste åtgärdas under perioden 2023-2025. Den viktigaste insatsen under perioden är att driva digitaliseringsarbetet vidare och verka för införandet av professionella ställföreträdare. Det ska ge bättre service, högre kvalitet i tillsynen och en bättre arbetsmiljö för personalen.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Nämnden verkar för en modern storstad med möjligheter och valfrihet genom att:

- Digitalisera verksamheten för att korta handläggningstiden och effektivisera verksamheten.
- Verka för att professionella ställföreträdarskap införs i staden för att kunna ge särskilt utsatta huvudmän stöd, stärka ställföreträdarnas säkerhet och effektivisera verksamheten.
- Korta handläggningstiderna och höja kvaliteten i tillsynen för att stärka rättssäkerheten och förbättra servicen.
- Förebygga brott, skapa trygghet och öka säkerheten för huvudmännen genom att stärka tillsynen av ställföreträdarna.
- Bidra till ökad jämställdhet genom att sträva efter en jämnare könsfördelning på förvaltningen och säkerställa att handläggningen är könsneutral.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Nämnden verkar för en hållbart växande storstad genom att:

- Material och tjänster som köps in i så hög utsträckning som möjligt är miljömärkta eller miljöcertifierade.
- Resor i tjänsten genomförs på miljömässigt bästa möjliga sätt och följer stadens riktlinjer.
- Digitalisera verksamheten och därigenom minska förbrukningen av papper.
- Underlätta huvudmännens möjlighet till arbete och egen försörjning genom att tillgodosätta behovet av stöd i form av ställföreträdare.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Nämnden verkar för en ekonomiskt hållbar och innovativ storstad genom att:

- Förbereda sig på att antalet ställföreträdarskap på grund av hälsoskäl kommer att öka som en följd av att staden får fler invånare och ett större antal äldre. 1-2 procent av befolkningen brukar ha behov av ställföreträdare.
- Rätta till brister i verksamheten. Det är möjligt tack vare kommande digitalisering och införandet av professionella ställföreträdare.

- Ett lean-inspirerat arbete med ständiga förbättringar där all personal är inblandad pågår och kommer att utvecklas ytterligare.
- Ansvara för en god kompetensförsörjning till förvaltningen genom att arbeta med kompetensutveckling, förbättringar av arbetsmiljön samt höga krav vid rekrytering.

Nämndens verksamhetsområde

Överförmyndarnämndens övergripande mål är att motverka rättsförluster för personer som inte kan tillvarata sina intressen. Nämnden har två huvudsakliga uppdrag: att rekrytera gode män och förvaltare samt att utöva tillsyn över dessa. Nämnden fyller en viktig funktion för många av de stockholmare som befinner sig i en utsatt situation, och som inte själva kan tillvarata sin rätt. De främsta målgrupperna är äldre, personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning och ensamkommande flyktingbarn. Nämnden ser också till att föräldrar och förmyndare tar hand om sina barns tillgångar på ett säkert sätt.

Arvoden

Nämndens kostnader för arvoden kan delas upp i tre kategorier:

1. Arvoden till ställföreträdare för huvudmän som inte är ensamkommande barn.
2. Arvoden till ställföreträdare för asylsökande ensamkommande barn.
3. Arvoden till ställföreträdare för ensamkommande barn som har fått uppehållstillstånd (PUT/SFV)

Arvoden till ställföreträdare för vuxna huvudmän med god man eller förvaltare

Ställföreträdare har, enligt föräldrabalken, rätt till ett skäligt arvode. Ersättningen som ställföreträdarna har rätt till består av tre olika delar: arvode, bilersättning och kostnadsersättning. Utöver dessa kostnader tillkommer arbetsgivaravgift. Ställföreträdarskapet är i grunden ett ideellt uppdrag, en del väljer att inte söka ersättning även om de har rätt till det.

Betalningsansvaret för arvodeskostnaden ligger i första hand hos huvudmannen om hen har tillräckligt stor inkomst eller förmögenhet. Där huvudmannen inte kan betala övergår betalningsansvaret till staden. Med anledning av att garantinivån i sjukersättning och aktivitetsersättning i januari 2022 höjdes från 2,53 till 2,78 gånger prisbasbeloppet kommer fler huvudmän än tidigare att bli betalningsansvariga för sina ställföreträdarens arvoden.

Det är fyra viktiga parametrar som avgör nämndens arvodeskostnader för huvudmän som inte är ensamkommande barn. Dessa är:

1. Antalet huvudmän som genererar kostnader, det vill säga framför allt årsräkningar och sluträkningar.
2. Andel ställföreträdaren som tackar ja till arvode (ja-arvoden).
3. Andel huvudmän som nämnden har betalningsansvar för (kommunala arvoden).
4. Storleken på ersättningen som ställföreträdaren har rätt att få, bestående av arvode, bilersättning och kostnadsersättning.

Antalet huvudmän väntas öka på grund av demografiska förändringar. I takt med att antalet invånare ökar och andelen äldre ökar behövs fler ställföreträdare. Nämnden söker idag ställföreträdare till 430 hjälpbehövande. Om professionella ställföreträdare införs ökar möjligheten att ge stöd även i mer krävande ärenden och då ökar antalet huvudmän.

I första hand ska huvudmannen betala ställföreträdarens arvode och kostnadsersättning. Om huvudmannens ekonomiska resurser är begränsade, under 2,65 prisbasbelopp (127995 kronor 2022), är kommunen skyldig att betala arvodet och ersättningen. Utvecklingen de senaste två åren visar på att stadens andel av betalningsansvaret ökar.

Nya ställföreträdare väljer oftare att söka ersättning än tidigare och de söker även högre ersättning för kringkostnader som reseersättning och ersättning för extra insatser.

Schablonersättningen är cirka 1 000 kronor per månad för vuxna huvudmän med god man eller förvaltare. Ett högre arvode ges i mer krävande ärenden. Om professionella ställföreträdare införs och de kan ta svårare ärenden kommer de att få högre arvoden, inte för att de är professionella utan för att de har möjlighet att ta mer krävande ärenden. Samma arvode gäller för professionella som för ideella ställföreträdare.

Analysen av samtliga parametrar, som påverkar nämndens arvodeskostnader för vuxna huvudmän med god man eller förvaltare, visar på en trend där nämndens kostnader successivt kommer att öka under de kommande åren.

Arvoden till ställföreträdare för asylsökande ensamkommande barn

Överförmyndarnämnden tillämpar en schablonersättning om 2 000 kronor per månad för ställföreträdare till ensamkommande asylsökande barn. Till detta kommer omkostnadsersättning och eventuell reseersättning för gode män till barn som väntar på beslut från Migrationsverket. Ställföreträdarna kan välja att ansöka om arvode eller inte. När det gäller ensamkommande barn vill samtliga ha arvode, vilket skiljer sig från ställföreträdare i övriga ärenden.

Ersättning för arvoden och kostnader till gode män för asylsökande ensamkommande barn kunde nämnden söka hos Migrationsverket fram till årsskiftet 2017/2018. Tills vidare gäller att ett schablonbelopp om 52 000 kronor per ensamkommande barn betalas till arbetsmarknadsnämnden för stadens kostnader för nya ensamkommande barn. Av detta belopp avser 15 procent kostnader för god man.

Migrationsverkets schablonersättning till arbetsmarknadsnämnden per asylsökande ensamkommande barn för arvodeskostnader till god man på 7 800 kronor per år kan jämföras med den verkliga kostnaden för överförmyndarnämnden som är minst 24 000 kronor per år och barn. Detta motsvarar en kostnadstäckning på knappt 33 procent per barn jämfört med kostnadstäckningen enligt det förra ersättningssystemet på 70-100 procent per barn. Dessutom gäller schablonersättningen endast nya mottagna barn och inte de befintliga inskrivna barnen. Migrationsverkets ersättning till staden är lägre och ersättningen betalas ut till arbetsmarknadsnämnden istället för till överförmyndarnämnden.

Stadens kostnader för ensamkommande barn de närmaste åren är helt beroende på hur många barn som flyr till Sverige och vilken migrationspolitik som förs i landet. Pandemin under

2020 och 2021 har medfört en snabb minskning av antalet asylsökande ensamkommande barn. Det finns anledning att anta att antalet ökar när pandemin är över, gränserna öppnar igen och flygen börjar gå. En besvärlig säkerhetssituation i till exempel Afghanistan och Ukraina samt andra länder kan göra att antalet ensamkommande barn snabbt ökar.

Arvoden till ställföreträdare för ensamkommande barn som har fått uppehållstillstånd

Nämnden har fullt betalningsansvar för arvodeskostnader till ställföreträdare för ensamkommande barn med uppehållstillstånd, då ensamkommande barn aldrig har den förmögenhet och de inkomster som krävs för att de ska kunna betala kostnaderna för sin ställföreträdare. Schablonkostnaden för ställföreträdare till ensamkommande barn som fått uppehållstillstånd uppgår till cirka 1 000 kronor per månad och kommer fortsätta på den nivån de kommande åren.

Ett ökat inflöde av ensamkommande barn skulle först påverka arvodeskostnaderna för asylsökande ensamkommande barn och därefter ensamkommande barn med uppehållstillstånd. Nämnden har svårt att påverka kostnaderna för arvodena då verksamheten styrs av antalet ensamkommande barn och befintlig lagstiftning.

Stockholms stads överförmyndarnämnd har ett särskilt uppdrag

Överförmyndarnämnden har sedan 2015 ett uppdrag att arvodera de särskilt förordnade vårdnadshavarna till ensamkommande barn. Arvoderingen och tillsynen av dessa samordnas i staden av nämnden för både förmyndardelen samt den vårdnadshavande delen. Detta skiljer sig från andra kommuner där hanteringen sköts helt av socialtjänsten eller är uppdelad mellan socialtjänst och överförmyndare. Denna skillnad i ansvarsfördelning och hantering av arvode mellan kommunerna ger upphov till många frågor och oklarheter som tar tid ifrån nämnden i form av att föra diskussioner med andra kommuner. Kommuner utanför Stockholms stad, där stadens stadsdelsnämnder har placerat barn, vill att Stockholm ska stå för kostnaden för arvode till dessa barns särskilt förordnade vårdnadshavare.

Föräldrabalken kap. 11 § 25 anger vilken överförmyndare som är ansvarig. Med detta kommer även ansvaret att arvodera. Stockholms överförmyndare utövar tillsyn över barn som är folkbokförda inom kommunen och betalar därmed arvode till deras särskilt förordnade vårdnadshavare.

Barn som är anvisade till Stockholms stad men folkbokförda i en annan kommun ligger alltså inte under Stockholms överförmyndarnämnds ansvar. Å andra sidan har Stockholms överförmyndarnämnd tillsynsansvaret för barn folkbokförda i Stockholm men anvisade till andra kommuner i Sverige.

Lag och regelförändringar

Regeringen tillsatte 2019 en utredning med namnet "Ställföreträdare att lita på - en översyn av reglerna om gode män". Nämnden har träffat, följt och bistått regeringens utredning. Resultatet från utredningen kan på sikt ändra förutsättningarna för överförmyndarnämndens verksamhet och därmed även stadens kostnader. Utredningen lämnade våren 2021 ett betänkande. Utredningen har varit ute på remiss. Nu återstår det för regeringen att skriva en proposition. Utredningen har en lång rad förslag som innebär ökad arbetsmängd för överförmyndarförvalt-

ningen. Det gäller till exempel överföring av beslut från tingsrätten till överförmyndarnämnden och krav på skärpt tillsyn och utökad informationsskyldighet. Om utredningens förslag genomförs beräknas arbetsmängden öka med cirka 20-30 procent. Kraven på skärpt tillsyn och ökad informationsskyldighet innebär dessutom mer arbete med respektive ärende. Utredningen föreslår att ändringarna genomförs 2023. Staden bör bevaka att ekonomiska medel följer med eventuell flytt av ansvar från tingsrätter till överförmyndarnämnden.

Utredningen föreslår även en utökad tolkning av vilka som omfattas av lagen om god man för ensamkommande barn. Förslaget är att även barn som kommer som kvotflyktingar till Sverige, det vill säga redan har ett uppehållstillstånd och inte är asylsökande, även ska omfattas av lagen. Detta skulle innebära ett ökat ansvar för förvaltningen där fler gode män skulle behöva rekryteras och förordnas.

Rekrytering av ställföreträdare

Nämnden behöver rekrytera cirka 1 000 ställföreträdare per år. Nämnden har ett tillflöde av personer som är beredda att ta på sig enklare uppdrag som ställföreträdare för till exempel äldre eller begåvningshandikappade med en vanlig hushållsbudget.

Nämnden har under de senaste åren skärpt tillsynen av ställföreträdarna. Mer underlag begärs in, fler granskas med anmärkning, fler vitesföreläggs, samtliga ställföreträdare lämplighetsprövas årligen gentemot belastningsregistret och kontroll görs av om betalningsanmärkningar finns, fler entledigas och fler avsäger sig sina uppdrag. Det har ökat behovet av att rekrytera nya ställföreträdare. Därför genomfördes en rekryteringskampanj 2021-2022 med annonser. Detta bör upprepas under 2023-2025.

Förvaltningens möjligheter att rekrytera ställföreträdare försvåras av att förvaltningens tillsyn är helt pappersbaserad. Ställföreträdaren kan inte skicka in årsredovisningar och andra handlingar digitalt till förvaltningen. Pappershanteringen innebär ett merarbete för ställföreträdaren. Avsaknaden av e-tjänster medför längre handläggningstider och därmed sämre service till ställföreträdare. När nämnden upphandlat ett ärendehanteringssystem är det därför mycket viktigt att e-tjänster snarast utvecklas som underlättar ställföreträdarnas arbete.

Det är svårt att rekrytera ställföreträdare till vissa, till exempel psykiskt sjuka, missbrukare, hemlösa, våldsamma, hotfulla eller farliga huvudmän. Det är också svårt, eller omöjligt, att rekrytera i ärenden där anhöriga är särskilt krävande, uppdrag som är särskilt tidskrävande eller kräver specialistkunskaper.

Svårare uppdrag

Överförmyndarnämndens ärenden fortsätter att bli allt mer komplexa. Det är följden av internationalisering, ett digitalt samhälle som stänger ute fler hjälpbehövande och huvudmännens förmögenhetsmassor som påverkas av samhällsekonomi och samhällsutveckling samt att fler våldsbenägna personer förväntas behöva hjälp av en god man eller förvaltare. Fler svenskar har pension, fastigheter och tillgångar utomlands vilket innebär att tillsynen blir mer komplex. Det ställer krav på fortsatt kompetensutveckling av både ställföreträdare och nämndens handläggare, samtidigt som det finns ett ökat behov av att arbeta med säkerhetsfrågor.

Ny rättspraxis utifrån tingsrätts- och hovrättsavgöranden och beslut i högsta domstolen har

ökat kraven på överförmyndarnämnden att rekrytera ställföreträdare för svårare uppdrag eller farliga huvudmän.

Antalet ärenden där nämnden begär att ett godmanskap eller förvaltarskap ska upphöra på grund av att det föreligger en hotbild mot ställföreträdaren ökar. En ökning sker även av ärenden där ställföreträdare förordnas trots att det föreligger en hotbild mot ställföreträdaren.

I pågående ärenden som nämnden redan utövar tillsyn över och där det har varit exceptionellt svårt att rekrytera för att byta till en ny ställföreträdare har nämnden under 2018-2022 valt att anlita professionella ställföreträdare anställda vid ett företag. Detta gäller i ärenden där uppdraget inte har kunnat upphöra på grund av huvudmannens hjälpbehov.

Professionella ställföreträdare

Kommunfullmäktige beslutade i budget för 2017 att ge nämnden i uppdrag att utreda om staden bör inrätta en förvaltarenhet med anställda ställföreträdare som kan ta uppdrag som det inte går att rekrytera frivilliga ställföreträdare till. En utredning genomfördes i samarbete mellan överförmyndarnämnden, socialnämnden och kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktige beslutade i budget för 2019 att nämnden i samarbete med kommunstyrelsen ska pröva förutsättningarna för att genomföra försöksverksamhet med förvaltarenheter. En utredning genomfördes av nämnden i samarbete med kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktige beslutade i budget för 2020 att kommunstyrelsen i samarbete med överförmyndarnämnden ska ta fram ett förslag till genomförande för implementering av en förvaltarenhet alternativt upphandling av förvaltartjänster med tillhörande konsekvensanalyser. En utredning genomfördes under ledning av stadsledningskontoret i samarbete med nämnden.

Kommunfullmäktige beslutade i budget för 2021 att nämnden ska bistå arbetsmarknadsnämnden med att under året påbörja upphandling av förmedlingstjänster avseende ställföreträdare samt upprättande av stadens förvaltarenhet. Arbetsmarknadsförvaltningen upphandlar och utreder frågorna i samarbete med nämnden under 2021 och 2022.

I slutet av 2022 beräknas överförmyndarnämnden få tillgång till några enstaka professionella ställföreträdare via arbetsmarknadsnämnden. Medel finns reserverade i kommunstyrelsens centrala medelreserv för detta ändamål. Beslutet kommer att leda till att stadens kostnader ökar. Det beror på att fler får ställföreträdare än idag och att kostnaderna för professionella ställföreträdare som tar särskilt krävande ärenden är högre än för ideellt arbetande. Hur mycket överförmyndarnämndens kostnader ökar påverkas av vilken ekonomisk fördelningsmodell staden väljer för kostnader som rör professionella ställföreträdare. Nämnden arvoderar både ideellt arbetande och professionella ställföreträdare. Utredningar har dock visat att ett fungerande ställföreträdarskap ger stora samhällsbesparingar genom att ställföreträdaren träder in och är en länk mellan en person med stort hjälpbehov och olika myndigheter.

Förvaltarenheter finns i 13 kommuner, till exempel i Göteborg, Malmö och Umeå. Det är dock första gången en upphandling av "förmedling av och stöd till ställföreträdare" görs i landet. När det finns tillgång till professionella ställföreträdare kommer nämnden i högre utsträckning kunna tillgodose även särskilt utsatta gruppers behov av ställföreträdare.

Trygghet och säkerhet

Nämnden har anlitat ett av staden upphandlat säkerhetsföretag för att genomföra en säkerhetsanalys. Företaget lämnade ett antal rekommendationer som syftar till att stärka tryggheten och säkerheten för huvudmän, ställföreträdare, anställda och politiker i nämnden.

Huvudmännen är en mycket utsatt grupp, först och främst på grund av att flertalet, i olika grad, är oförmögna att ta hand om sig själva. Huvudmännen riskerar att bli utnyttjade, att bli utsatta för påtryckningar, att förlora sina tillgångar, att inte kunna bevaka sina rättigheter och inte få den omsorg man har rätt till. Det är nämndens uppgift att rekrytera en ställföreträdare och idka tillsyn över ställföreträdaren. Den största risken är att nämnden inte kan hitta ideellt arbetande ställföreträdare som är beredd att på sin fritid företräda personer som exempelvis är våldsamma, farliga eller mycket tidskrävande. Om en huvudman inte får en ställföreträdare eller får en som inte har förutsättningar att klara uppdraget kan det få mycket allvarliga konsekvenser för huvudmannens trygghet och säkerhet. Viktigaste åtgärden för att säkerställa att alla kan få en ställföreträdare är att införa någon form av professionellt ställföreträdarskap.

Ställföreträdarna är en utsatt grupp därför att de till exempel möter huvudmän som ibland mot sin vilja är satta under förvaltarskap och de möter anhöriga som motsätter sig att deras anhöriga har en ställföreträdare. Ställföreträdarna utför sitt uppdrag i sin bostad och i huvudmannens hem. Det är vanligt att ställföreträdare utsätts för hot och det förekommer att man utsätts för brott och våld. Säkerhetsföretaget rekommenderar bland annat att en förvaltarenhet införs för särskilt krävande ärenden, att ett incidentrapporteringssystem för ställföreträdare införs, att säkerhetsrutiner för särskilt krävande uppdrag upprättas och att introduktion och utbildning stärks.

Personalen vid överförmyndarförvaltningen är utsatta bland annat därför att man utreder och föreslår förvaltarskap mot huvudmäns vilja, utreder klagomål, tar emot huvudmän och anhöriga som vill ha insyn i akten. Personalen möter huvudmän och anhöriga i tingsrätten vid förhandling om införandet av förvaltarskap. Det förekommer hot och försök till påverkan i rätts sak genom att anställda söks upp på sociala medier och på sin privata telefon. Det förekommer att anhöriga polisanmäler personal för förtal eller att personalen får skadespråksanspråk riktade mot sig som enskild person. Hotfulla situationer uppstår när huvudmän och anhöriga besöker förvaltningen. Säkerhetsföretaget rekommenderade uppdatering av säkerhetsrutiner, utökade personkontroller, uppdatering av lokalerna, besökshantering utanför skalskyddet, införande av överfallslarm och kameraövervakning. Flera av de föreslagna åtgärderna har nu genomförts som uppdatering av säkerhetsrutiner, ett säkert besöksrum har byggts och ett överfallslarm har installerats.

Politiker i överförmyndarnämnden är utsatta därför att nämnden har till uppgift att fatta beslut som är negativa för huvudmannen eller anhöriga som till exempel att avslå begäran om att få byta god man eller förvaltare, avslag på ansökan om att få ta ut medel, omplacera medel eller köpa fastighet. Särskilt utsatt är nämndens ordförande som företräder nämnden externt och i media. Säkerhetsföretaget rekommenderade bland annat tydligare rutiner, utbildning för nämnden och skyddssamtal för personer som drabbas av påverkansförsök.

Digitalisering

2011 fick nämnden medel från kommunstyrelsens e-tjänsteprogram för att digitalisera verksamheten. Med stöd av kommunstyrelsen arbetade överförmyndarnämnden fram e-tjänster under 2011-2015. Dessa kunde dock inte införas då stadsledningskontorets IT-avdelning bedömde att de inte var kompatibla med stadens IT-miljö, inte uppfyllde stadens IT-säkerhetskrav och att det företag som anlåtats inte kunde erbjuda det kontinuerliga driftsstöd och den vidareutveckling som krävdes.

Stadsledningskontoret rekryterade 2016 en projektledare som fick i uppgift att undersöka möjligheten att digitalisera nämndens verksamhet. En genomlysning av vad marknaden hade att erbjuda för handläggarssystem för överförmyndarverksamheter gjordes liksom en undersökning av vilka stöd andra överförmyndarförvaltningar hade. Utredaren konstaterade att marknaden inte hade några stöd att erbjuda och att de stöd som fanns på andra överförmyndarförvaltningar inte tillgodosåg stadens IT-säkerhetskrav, inte var kompatibla med stadens IT-miljö och inte uppfyllde de krav staden hade på ett modernt handläggarstöd.

Kommunfullmäktige beslutade den 27 november 2017 att nämndens digitaliseringsarbete skulle tas över av kommunstyrelsens projekt Modernisering av sociala system. Projektet omfattar 13 stadsdelsförvaltningar, socialnämnden, äldrenämnden, arbetsmarknadsnämnden och överförmyndarnämnden. Handläggarstödet döptes till Esset. En BPN-plattform som grund för ett nytt ärendehanteringssystem upphandlades och beslut fattades om att överförmyndarnämnden skulle vara pilot. Den 12 februari 2021 stoppades breddinförandet av Esset och överförmyndarförvaltningens del pausades.

Kommunfullmäktige beslutade den 13 december 2021 att "Överförmyndarnämnden ska utifrån verksamhetens behov upphandla ett systemstöd, vilket inkluderar beslut om upphandlingsunderlag, tilldelning av kontrakt, avtalshantering, implementering av upphandlat system samt etablering av systemförvaltning. Överförmyndarnämnden medges finansiering om 15 mnkr och sker genom disposition av de i eget kapital avsatta medel för modernisering av sociala system".

Överförmyndarnämnden genomför nu en upphandling av ett ärendehanteringssystem. Tilldelningsbeslut beräknas fattas i mars 2022 och målet är att införa ett ärendehanteringssystem hösten 2022 under förutsättning att inte beslutet överprövas. I upphandlingen ingår inte e-tjänster som möjliggör att handlingar kan skickas in digitalt av ställföreträdare. Det beror på att e-tjänster i Stockholms stad ska vara byggda på stadens e-tjänsteplattform. När ett ärendehanteringssystem är upphandlat påbörjas arbetet att bygga e-tjänster. Förhoppningen är att e-tjänster som innebär möjlighet att effektivisera arbetet både för ställföreträdare och förvaltningens handläggare kan finnas på plats 2024-2025.

Om nämnden delat ärendehanteringssystem med andra förvaltningar hade man kunnat dela kostnader för systemförvaltning, drift och utveckling med andra förvaltningar och stadsledningskontoret hade kunnat bistå med teknisk kompetens och samordna arbetet. När nämnden nu ska ha ett helt eget ärendehanteringssystem behöver nämnden inrätta en egen IT-funktion som kan arbeta som ansvarig för kontakt med leverantören, systemförvaltning, support, utbildning av medarbetare i ärendehanteringssystemet, utveckling av e-tjänster på stadens

e-tjänsteplattform i samband med leverantören, samverkan med andra överförmyndarförvaltningar som har samma system till exempel när det gäller kravställning. Det är arbetsuppgifter som kräver en djup kunskap om överförmyndarförvaltningens verksamhet som inte finns på någon annan förvaltning. Då nämnden idag inte har något ärendehanteringssystem är det helt nya arbetsuppgifter som tillkommer. Det samma gäller drifts- och underhållskostnader för ett ärendehanteringssystem. Under 2021-2022 finansieras digitaliseringen med 15 mnkr som finns avsatta i kommunstyrelsens budget. Från 2023 måste medel inrymmas i nämndens ordinarie budget. För 2023 beräknas tillkommande kostnaden för licenser, support, underhåll, utbildning, vidareutveckling, drift, utveckling att bli 8,1 mnkr och för 2024 respektive 2025 till 4,7 mnkr per år. Ärendehanteringssystemet ersätter diariesystemet Wärna.

Innovation och effektiva arbetssätt

Digitaliseringen möjliggör ett effektivare arbetssätt och kräver innovativ verksamhetsutveckling där samtliga anställda bidrar. Det handlar om att på bästa sätt ta tillvara digitaliseringens möjligheter att stärka tillsynen, höja kvaliteten i verksamheten och förbättra servicen. Det är ett arbete som kommer att prägla nämndens verksamhet 2023-2025.

Vägen till eget arbete och försörjning

Nämnden har en viktig uppgift i att förse huvudmän med en ställföreträdare som ger stöd i strävan att få ett eget arbete och egen försörjning. Tack vare en ställföreträdare som bistår med ekonomisk förvaltning och kontakter med myndigheter kan fler arbeta och försörja sig själva än vad annars skulle vara fallet.

Näringslivsfrämjande arbete och näringslivssamverkan

Vem som helst kan hamna i en livssituation där det finns behov av en ställföreträdare. Det gäller även de som äger och driver företag. Det är då viktigt att nämnden kan rekrytera en ställföreträdare som kan företräda huvudmannen på bästa sätt. Nämnden har även en viktig uppgift att ta ställning till begäran från underåriga att starta företag.

Samverkan med övriga nämnder och styrelser

Samverkan sker med socialnämnden och äldrenämnden kring det gemensamma funktionshinderrådet. Nämnden samverkar med arbetsmarknadsnämnden kring upphandling av "förmedling av, och stöd till, ställföreträdare" samt inrättandet av en förvaltarenhet. Slutligen medverkar nämnden vid utbildningar som stadsdelsnämnderna, socialnämnden och äldrenämnden ordnar för att öka kunskapen om överförmyndarverksamheten. Pandemin under 2020-2022 har minskat möjligheten till fysiska möten och utbildningar. De har i viss utsträckning ersätts med digitala möten medan andra ska genomföras i fysisk form när pandemin är över.

Utmaningar i förhållande till målen i Agenda 2030

Nämnden arbetar för att Stockholm ska bli en ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbar stad. En digitalisering ska leda till att verksamheten blir effektivare och ekonomiskt hållbar. Ett medvetet miljöarbete bidrar till att göra nämnden miljömässigt hållbar.

En grundläggande värdering om alla människors lika värde ligger till grund för allt arbete i nämnden. Det är viktigt att skapa förutsättningar för alla människor att utvecklas till sitt bästa

jag oavsett kön, könsöverskridande identitet, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion, ålder eller funktionsvariation. Ett barnperspektiv grundat i barnkonventionen ska prägla arbetet med barn och deras anhöriga. En medvetenhet finns om nationella minoriteters status i Sverige och att Stockholm är förvaltningsområde för finska, samiska och meänkieli. Nämnden arbetar för att vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Ett samarbete finns med funktionshindrades organisationer, bland annat inom ramen för funktionshinderrådet. Jämställdhetsintegrering är ett av målen för nämnden vilket innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska beaktas i det dagliga arbetet så att alla kvinnor och män, flickor och pojkar kan leva jämställda liv. Genom det har nämnden för avsikt att bidra till en socialt hållbar stad.

Internationell rätt

Svenska medborgare står under svenska lagar oavsett var i världen de befinner sig. Denna nationalitetsprincip gäller även för utländska medborgare bosatta i Sverige. Undantag gäller vid nordiska förhållanden och för nordiska medborgare.

Stockholms överförmyndarnämnd är enligt föräldrabalkens bestämmelser i kap. 16 § 2 reservforum för utlandssvenskar. Det innebär också att Stockholms överförmyndarnämnd blir specialforum som deltar i lagstiftningsarbete som rör den internationella förmynderskapsrätten. Det finns därför ett behov för Stockholms överförmyndarnämnd, som Sveriges största och enda internationella överförmyndare, att arbeta med internationell omvärldsbevakning på ett helt annat sätt än för andra överförmyndare.

När utlandsbosatta svenskar av hälsoskäl behöver hjälp att förvalta sin egendom, men också i kontakter med myndigheter, aktualiseras behovet av att få en god man eller förvaltare i Sverige. Det kan exempelvis handla om att föra över tillgångar till Sverige eller avyttra tillgångar utomlands.

Ställföreträdarnas hantering av huvudmännens tillgångar och överförmyndarens tillsyn blir allt mer komplex när det finns tillgångar och avtal av internationell karaktär. Det ställer högre krav på kunskap om internationell rätt, även i ärenden där huvudmannen vistas i Sverige men har utländska tillgångar.

Överförmyndarnämnden har ett stort behov av att bygga upp kunskapen om internationella ärenden för att kunna ge det stöd som hjälpbehövande enligt lag har rätt att kräva av staden. Nämnden skulle dessutom behöva ha tillgång till professionella ställföreträdare som har språkkunskaper, kunskap om internationell rätt och den tid som krävs för att driva flera av de mycket tidskrävande internationella ärendena. Nämnden har 2020 och 2021 av länsstyrelsen begärt särskild tillsyn och tillsynsvägledning när det gäller hantering av internationella ärenden. Länsstyrelsen har tyvärr inte haft möjlighet att tillgodose det önskemålet.

Fram tills beslut fattas om att ändra nuvarande lagstiftning kvarstår Stockholms stads särskilda ansvar för internationella ärenden som därför måste hanteras på ett godtagbart sätt. Den statliga utredning som såg över landets överförmyndarverksamhet valde att inte lägga något förslag om ändrat ansvar för internationella ärenden. Ingen ändring av lagstiftningen är att vänta under 2023-2025. Nämnden bör därför förses med personella och ekonomiska resurser för att kunna hantera internationella ärenden på ett korrekt sätt.

Framtidsfullmakter och utökad anhörigbehörighet

2017 infördes en lagstiftning som innebär utökade möjligheter för anhöriga att bistå anhöriga med stöd som delvis motsvarar ett godmanskap. Därutöver infördes möjligheten att skriva en framtidsfullmakt. Det är svårt att bedöma i vilken utsträckning framtidsfullmakter kommer att skrivas och utökade behörigheter för anhöriga kommer att tillämpas under 2023-2025.

Samarbete med domstolarna

Nämnden har ett stort behov av att samarbeta med domstolarna för att alla huvudmän ska behandlas lika inom Stockholms stad. Olika förfaranden hos olika domstolar leder idag till att huvudmän inte behandlas lika och ärenden handläggs olika beroende på vilka krav den specifika domstolen ställer på nämnden. Nämnden upplever att kompetensen och synen på hur ett ärende ska utredas skiljer sig åt mellan de tre domstolar som nämnden arbetar mest med, tingsrätterna i Södertörn, Solna och Stockholm.

Nämnden avser att fortsätta med ett nära samarbete med alla tre domstolarna och bjuder därför regelbundet in de olika domstolarna till samverkansmöte för att på så sätt verka för en likformig och rättssäker handläggning av ärenden.

Långa handläggningstider

Nämnden har under flera år haft långa handläggningstider främst när det gäller anordnande av nya ställföreträdarskap men även i tillståndsärenden. Tillskott av medel och ett nytt arbetssätt har gett nämnden större möjlighet att skapa effektiva arbetssätt samt även upptäcka kvalitetsbrister i handläggningen. När ett handläggarstöd och tillhörande e-tjänster införs förväntas det bidra till att korta handläggningstiderna. En god tillgång på både ideella och professionella ställföreträdare är också viktigt för att nämnden ska kunna korta handläggningstiderna.

Utredningsansvar

Sedan 2015 kan tingsrätten i större utsträckning förelägga överförmyndarnämnden att inhämta utredning i form av läkarintyg, social utredning eller den enskildes samtycke och ge nämnden i uppdrag att rekrytera eller lämplighetspröva en ställföreträdare.

Uttag och placeringar av huvudmannens tillgångar

Bankernas kontanthantering försvinner mer och mer vilket förutsätter att man som kund ska kunna använda sig av bankkort och digitala tjänster. Detta påverkar huvudmännen och deras ställföreträdare men även överförmyndarnämnden. Det är en förutsättning att det pågående digitaliseringsprojektet inte drar ut på tiden för att nämnden ska kunna möta dessa förändringar i riktning mot ökad digitalisering i framtiden, bland annat hos bankerna. Det finns ett stort behov från nämndens sida att bankerna ger en bättre och mer enhetlig information när det gäller till exempel öppnande och avslutande av bankkonton, byte av bank och överförmyndarspär. Bankerna agerar olika i dessa frågor.

En annan utmaning nämnden ser framöver som kan komma att påverka och som nämnden lyft till bankföreningen är hur ställföreträdare ska hantera transaktioner och uttag när huvudmän är bosatta utomlands och har bankkonton eller tillgångar som finns i Sverige. Detta gäller även

hur man ska hantera ärenden där huvudmän har utländska bankkonton, då det kan finnas begränsningar som styrs av det landets lagar. Det vill säga huvudmän som är bosatta utomlands men har konton här i Sverige.

Ett ökat intresse för exempelvis kryptovalutor, och därmed till nämnden inkomna ansökningar om placeringar i dessa, är något som möjligtvis skulle kunna ske i framtiden.

Ensamkommande barn

Antalet aktiva ärenden för ensamkommande barn har minskat till omkring 160 i början av 2022. Inför 2023-2025 råder en fortsatt osäkerhet kring hur stort inflödet av ensamkommande barn blir. Pandemin under 2020-2021 har inneburit att få ensamkommande barn har kommit då restriktioner har gjort det svårt att förflytta sig mellan länder. I takt med att det återigen blir möjligt att resa mellan länder förväntas antalet ensamkommande barn öka. Det är fortfarande kris i flera länder och många människor väntar på möjligheten att kunna fly.

Stockholms överförmyndarnämnd är ansvarig för ensamkommande barn som avviker från landets samtliga 290 kommuner. Det är mycket svårt att förutse hur många barn som kommer att avvika under åren 2023-2025.

Övriga barnärenden

Antalet barnärenden inom nämnden är stort jämfört med många andra kommuner. Antalet barnärenden ökar dessutom för varje år och det beror på att antalet barn som har stora tillgångar blir fler i Stockholm och att förmyndarna därför blir satta under nämndens tillsyn för att tillgångarna ska komma barnet tillgodo.

Förvaltningen ska eftersträva ett samarbete med socialförvaltningen i syfte att hantera barnärenden med barnets bästa för ögonen utifrån nämndens uppdrag enligt lag. Förvaltningen ska också kompetensutveckla förvaltningens handläggare i hantering av barnärenden. Det gäller barn som har blivit skuldsatta, skärpande föreskrifter mot förmyndare samt i vilka fall ett barn kan få en ställföreträdare utsedd för sig.

Barnkonventionen och barnets rätt att bli lyssnad på

Barn som är 16 år eller äldre ges tillfälle att yttra sig och barnets behov tas tillvara i bedömningen inom flera områden. Utmaningen är att utbilda all personal samt synliggöra metoderna och analyserna i den dagliga dokumentationen, i beslut samt i övriga rapporter och skrivelser. Det handlar om att på ett naturligt sätt få arbetet med barnkonventionen som en integrerad del i arbetet. Sedan 1 januari 2020 är barnkonventionen del av svensk lag men nämnden påbörjade utbildningen och implementeringen av konventionen redan under 2019. Nämnden behöver under kommande år fortsätta identifieringen av de beslutsprocesser där barn berörs direkt och indirekt. I vissa beslut görs enklare barnkonsekvensanalyser där barnets bästa tas i beaktande samt dokumenteras inför beslut.

Överförmyndarnämnden fattar flera beslut som rör barn direkt men även indirekt genom beslut som rör deras vårdnadshavare. Nämnden behöver fortsätta arbeta med att synliggöra hur barn fått yttra sig innan beslut samt hur deras åsikter tagits emot och bedömts.

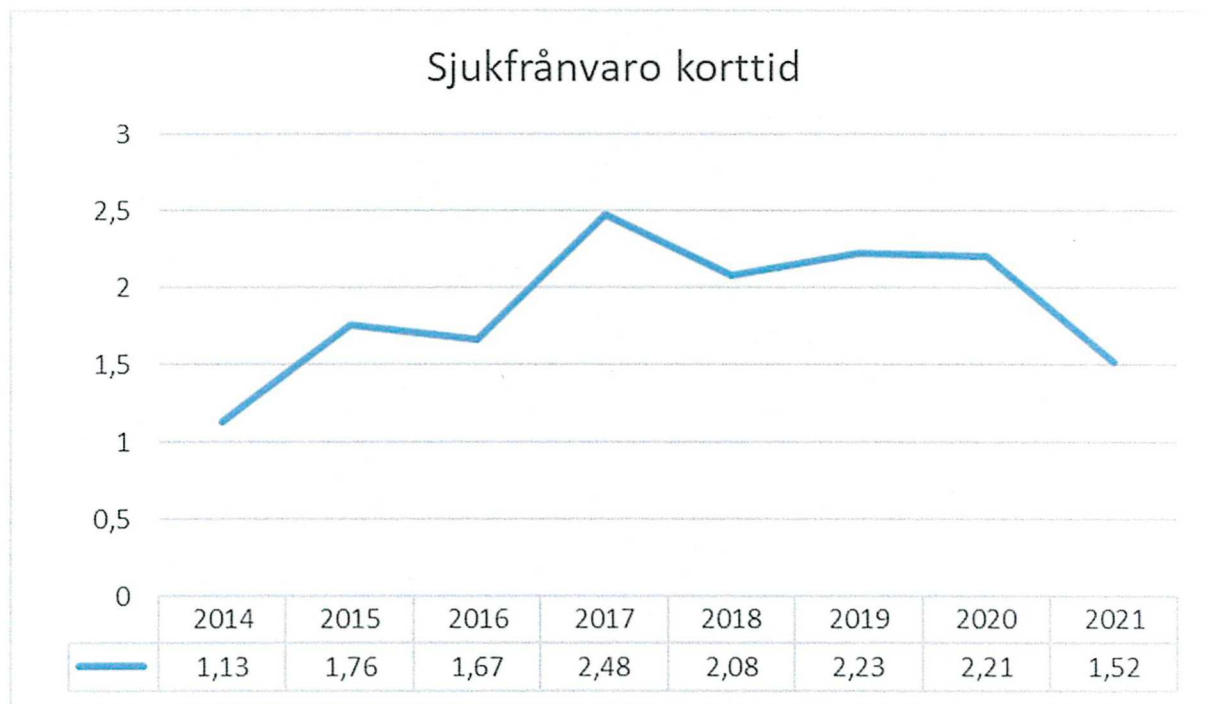
Arkiv och registratur

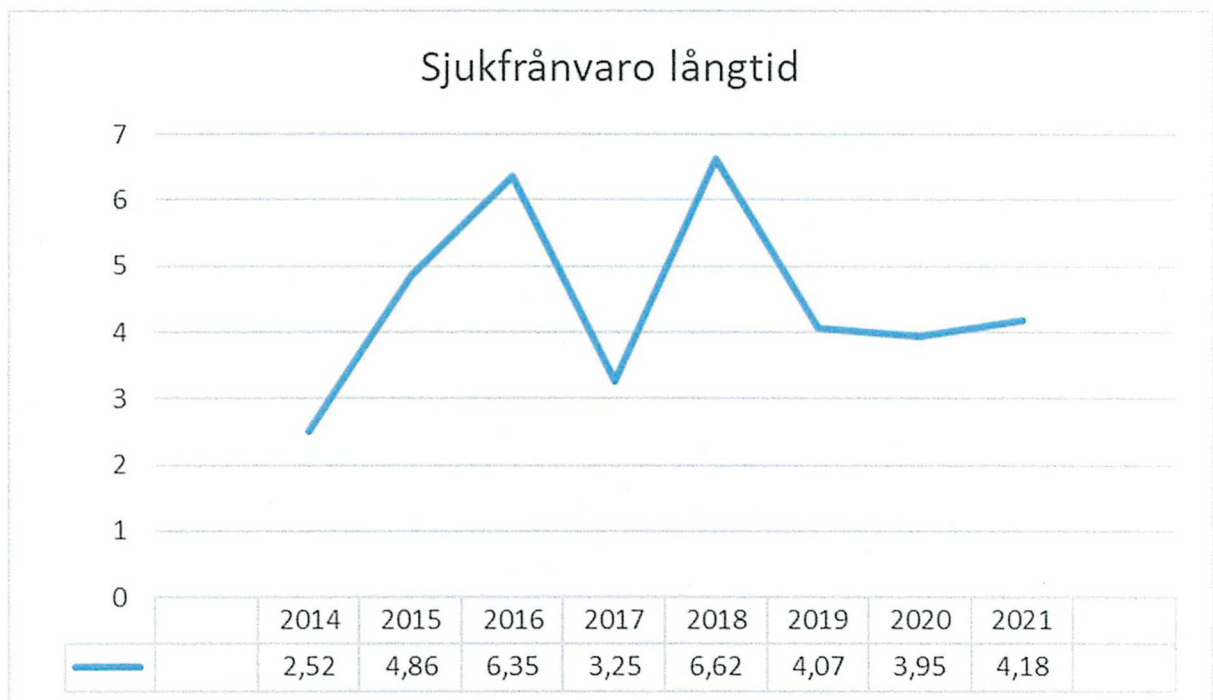
Nämndens akt- och arkivutrymmen är idag fullt utnyttjade. Här ryms just nu nämndens samtliga pågående akter. För att säkerställa att alla akter ska kunna förvaras säkert, i akt- och arkivutrymmen, levereras arkiverade akter varje år till stadsarkivet. Detta innebär att resurser behöver läggas på att gallra och förteckna en stor mängd akter varje år. Det ställer krav på löpande gallring men också ordning och reda i akterna. Även efter införandet av ett digitalt ärendehanteringssystem kommer nämnden behöva rymma pappersakterna.

Kontaktcenter

Kontaktcenter hanterar ungefär 2 500-3 000 frågor per månad. Det är förväntat att antalet frågor till Kontaktcenter kan komma att öka under kommande år. Det beror på att ärendena blir allt mer komplicerade och ställföreträdare har ett större behov av råd och stöd än tidigare.

Sjukfrånvaro

Nämndens kontinuerliga arbete med olika aktiviteter inom arbetsmiljö för att förebygga ohälsa ger resultat. Delaktiga chefer, en rimlig arbetsbelastning och möjlighet till hemarbete är också ett sätt att minska sjukfrånvaron.

Nämnden arbetar med förebyggande åtgärder tillsammans med företagshälsovården där inomhusmiljön har varit i fokus. En översyn av lokalerna har gjorts och arbetet med att förbättra inomhusmiljön fortsätter.

Nämnden har genomfört skyddsronder för att säkerställa en bra arbetsmiljö. Resultat diskuteras i enheter, på arbetsplatsträffar och i förvaltningens arbetsmiljögrupp.

Rehabiliteringsprocessen är i fokus där nämnden säkerställer att skriftliga rutiner följs både för kort- och långtidssjukskrivna.

Vid långtidssjukfrånvaro finns också ett nära samarbete med företagshälsovård för att hjälpa medarbetaren till återgång i arbete.

Enhetscheferna har arbetsmiljöansvar för sina medarbetare och förvaltningschefen har det övergripande ansvaret.

Kompetensutveckling

Det finns ett behov av att kompetensutveckla ledningsgruppen när det gäller att leda en organisation i förändring. Samtliga anställda behöver kompetensutveckling som är kopplat till digitalisering, bättre service och bemötande samt fördjupad juridisk och ekonomisk kompetens inom nämndens ansvarsområde. Förvaltningen ser inga särskilda omställningsbehov.

En stor del av kompetensutvecklingen sker genom internutbildning och medarbetarna har ett stort ansvar i att kompetensutveckla varandra. Detta sker genom regelbundna utbildningar där

personer med nyckelkompetens ges möjligheten att utbilda kollegor inom områden som är viktiga för nämndens verksamhet.

För att behålla kompetent personal och ge dem möjlighet att växa i sina roller kommer kompetensutveckling att bli nödvändig inom ett flertal områden. För att kunna hantera de komplexa ärenden som finns bör personalen erbjudas individuella kompetenssatsningar för att på så sätt ta vara på den kompetens som finns och utveckla den vidare. Områden där detta kan vara aktuellt är internationella ärenden, mer komplex juridik, komplicerad granskning och liknande.

Kompetensförsörjning

Nämnden har många och kvalificerade sökande till samtliga utannonserade tjänster. Det är därför inget problem att rekrytera ny personal. Om nämndens verksamhet inte digitaliseras inom kort utan ska fortsätta att vara helt pappersbaserad kommer det att bli svårt både att behålla befintlig personal och att rekrytera ny. En digitalisering krävs för att nämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare, inte minst för yngre personer.

Förvaltningen har fyra chefer - en förvaltningschef och tre enhetschefer.

Jämställdhet och mångfald

Vid rekrytering har spridningen av kompetensen ökat och nämnden ser mångfald som något positivt. Män är fortfarande underrepresenterade men andelen ökar.

Den 31 december 2021 hade nämnden 67 tillsvidareanställda, 2 visstidsanställd, 3 timmanställda och 1 från Jobbtorg som arbetstränar. Av de tillsvidareanställda är 2 tjänstlediga för att

doktorera och pröva nytt arbete, 1 är långtidssjukskriven, 8 har längre föräldraledigheter, 1 arbetar heltid och 1 halvtid i digitaliseringsprojektet. Det betyder att 12,5 tillsvidareanställda inte är på plats och att 54,5 tillsvidareanställda är i tjänst och arbetar med ordinarie arbetsuppgifter. 31 % av de tillsvidareanställda är män och 69 % är kvinnor.

Omstruktureringsbehov

En digitalisering av verksamheten och ett införande av professionella ställföreträdare aktualiserar behovet av att utveckla nämndens arbetsmetoder och kan skapa ett behov av att omstrukturera verksamheten under 2023-2025.

Innovation och effektiva arbetssätt

En digitalisering av verksamheten och ett införande av professionella ställföreträdare skapar möjligheter att effektivisera verksamheten och pröva nya innovativa arbetssätt. Det gäller till exempel möjligheten att automatisera en del moment i granskningen av redovisningshandlingar och att rationalisera lämplighetsprövningen av nya och befintliga ställföreträdare. Om det fanns professionella ställföreträdare som snabbt kunde ta på sig krävande uppdrag skulle rekryteringen effektiviseras avsevärt. Om det fanns professionella ställföreträdare med god kunskap i juridik och ekonomi samt erfarenhet av att hantera farliga eller krävande huvudmän och anhöriga skulle nämndens arbete effektiviseras betydligt. Förhoppningen är att professionella ställföreträdare ska införas i slutet av 2022 i enlighet med fullmäktiges uppdrag till arbetsmarknadsnämnden.

Klimat

Överförmyndarnämndens verksamhet är uteslutande administrativ, och har i sig en begränsad påverkan på miljö och klimat. Nämnden tar dock de initiativ som är möjliga och relevanta, vilket innebär sortering av avfall, även matavfall, byte till LED-belysning, köp av krav- och miljömärkta varor och tjänster samt att vid tjänsteresor i så stor utsträckning som möjligt nyttja de alternativ som är bäst för miljön. Nämnden har också tagit initiativ till en ombyggnad av förvaltningens lokaler som innebär en effektivisering av ventilation och temperatur.

Pandemi

Pandemin som spridits i samhället har påverkat nämndens verksamhet de senaste två åren. Många huvudmän är äldre eller tillhör någon riskgrupp och har därför drabbats hårt av pandemin. En del ställföreträdare har haft svårare att utföra sitt uppdrag då de själva är äldre eller tillhör en riskgrupp, till exempel då de inte kunnat besöka sin huvudman eller banken. En del ställföreträdare har svårt att fullt ut ställa om till ett digitalt arbetssätt och avsägar sig därför sina uppdrag. Nämnden har regelbundet skickat information till ställföreträdarna om vilket ansvar de har för huvudmännen under pandemin, hur de kan bidra till att minska smittspridningen och hur de kan lösa sina uppgifter trots pandemin. Tack vare vaccinering av huvudmän och ställföreträdare pågår nu en succesiv återgång till ordinarie rutiner. Med tanke på att många huvudmän är äldre och många är sjuka finns dock anledning att fortsätta följa smittspridningen, folkhälsomyndighetens-, regionens- och Stockholms stads rekommendationer.

Förvaltningen har anpassat verksamheten efter gällande riktlinjer och anpassat verksamheten

genom att öka andelen hemarbete, möblerat om för att underlätta möjligheten att hålla avstånd, gått över till digitala möten m.m. Tack vare vidtagna åtgärder har verksamheten kunnat upprätthållas och sjukskrivningen har varit begränsad.

Pandemins ekonomiska konsekvenser är för överförmyndarnämndens del begränsade. En del kostnader har varit högre och andra lägre.

Jämförande statistik mellan Stockholm, Göteborg och Malmö

Länsstyrelsens senast tillgängliga statistik är från 2020. Antalet ställföreträdarskap var i Stockholm 8847, i Göteborg 5052 och i Malmö 3672. Antalet ställföreträdarskap för vilka arvode inte tas ut var i Stockholm 1961, i Göteborg 624 och i Malmö 193. Det vill säga att Stockholm har avsevärt fler ställföreträdarskap och högre andel ställföreträdare som inte begär arvode än Göteborg och Malmö.

Totalkostnaden för arvoden var i Stockholm 46,1 mnkr, i Göteborg 50,7 mnkr och i Malmö 26,6 mnkr. Andelen av totalkostnaden för arvoden som betalas av den enskilde var i Stockholm 65 %, i Göteborg var den 53 % och i Malmö var den 37 %. Andelen av totalkostnaden för arvoden som betalas av kommunen var i Stockholm 35 %, i Göteborg var den 47 % och i Malmö var den 63 %. Det vill säga att kommunens andel av arvodeskostnaderna är betydligt lägre i Stockholm än i Göteborg och i Malmö.

Sammanfattande ekonomisk analys

Drift

Nämndens kostnader består i första hand av arvoden, i andra hand av personalkostnader, i tredje hand av övriga administrativa kostnader.

Kostnaderna ska täckas av den budget som kommunfullmäktige fördelat. Därutöver har nämnden möjlighet att i samband med tertialrapport 2 söka medel från en central medelreserv, för arvodeskostnader som prognostiseras överstiga de av kommunfullmäktige budgeterade.

Överförmyndarnämnden	2021		2022		2023		2024		2025	
	Slut budget	Utfall	Budget	Prognos	Budget	Prognos	Budget	Prognos	Budget	Prognos
Förvaltning (inkl nämnd)	48,4	48,1	51,8	51,8	50,8	50,8	50,8	50,8	50,8	50,8
Arvoden	20,0	20,0	15,0	20,5	15,0	20,5	15,0	20,5	15,0	20,5
Arvoden EKB Asyl	2,0	2,0		2,0		2,0		2,0		2,0
Arvoden EKB PUT/TUT/SFV	2,5	2,2		2,2		2,2		2,2		2,2
Netto	72,9	72,3	66,8	76,5	65,8	75,5	65,8	75,5	65,8	75,5

Budgeten för 2023-2025 är baserad på kommunfullmäktiges fattade beslut. Budget för 2024 är en prognos som grundar sig på tidigare erfarenheter.

Nämnden har i budget 2022 fått en ökning om 3,4 mnkr jämfört med 2021. I budgetarna för år 2023-2025 ska kostnadsökningar på grund av pris- och löneökningar rymmas i befintlig budget.

Nämnden bedömer att arvodeskostnaderna för ställföreträdarskap som inte rör ensamkommande barn kommer att öka under år 2023 och framåt beroende på att antalet huvudmän ökar bland annat på grund av befolkningsökning och ökning av andelen äldre, införandet av professionella ställföreträdare, att en större andel av ställföreträdarna begär arvode och en större andel av arvodet betalas av staden istället för av huvudmännen.

Arvodeskostnaderna för ensamkommande barn i dess olika former kommer precis som i tidigare prognoser fortsatt vara osäkra, och då främst beroende på vilken immigrationspolitik som Sverige kommer att bedriva framöver. Det kommer därför precis som tidigare år vara svårt att påverka kostnaderna för dessa typer av arvoden, då volymernas förändringar styrs av omvärlden, befintlig lagstiftning och av Sverige bedrivna tillståndspolitik. När pandemin går ned och reserestriktionerna minskar är det sannolikt att antalet ensakommande flyktingbarn ökar vilket innebär ökade kostnader. I enlighet med överenskommelse med stadsledningskontoret görs på grund av de stora osäkerheterna inga prognoser när det gäller ensamkommande barn för perioden 2023-2025.

I avsnitt 2 ovan, Arvoden, finns en mer detaljerad analys av trenderna och osäkerhetsfaktorerna som ligger till grund för prognosen av arvodeskostnaderna.

2021-2022 upphandlar nämnden ett ärendehanteringssystem. Under 2021-2022 finansieras digitaliseringen med 15 mnkr som finns avsatta i kommunstyrelsens budget. Från 2023 måste medel inrymmas i nämndens ordinarie budget. För 2023 beräknas tillkommande kostnaden för licenser, support, underhåll, utbildning, vidareutveckling, drift och utveckling att bli 8,1 mnkr och för 2024 respektive 2025 till 4,7 mnkr per år. Detta är tillkommande kostnader för 2023-2025 som inte inryms i ovanstående tabell. Ärendehanteringssystemet ersätter diariesystemet Wärna. Det är framförallt e-tjänster som behöver utvecklas snarast då det möjliggör bättre service och effektiviseringar genom att ställföreträdare får möjlighet att skicka in underlag digitalt.

Blankett set med överförmyndarnämndens underlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025 återfinns i *bilaga 1*.

Prestationsförändringar

Som ett resultat av höjt budgetanslag 2022 samt digitaliseringen förväntar sig nämnden en kvalitetshöjning av verksamheten under 2023-2025. Det handlar bland annat om kortare handläggningstider, höjd kvalitet i granskningen och bättre service. Att åtgärda de brister i verksamheten som länsstyrelsen pekat på har högsta prioritet.

Investeringar

Nämndens behov av investeringar är kopplade till förvaltningens lokaler. Investeringsbehovet 2023-2025 är beroende av hur stort behovet kommer att vara av att verksamhetsanpassa de lokaler som förvaltningen beräknas flytta till under perioden.

Lokalförsörjningsplan

Nämnden har ett behov av att säkerställa att förvaltningen har ändamålsenliga lokaler som ger

goda förutsättningar för verksamheten samt en säker och god arbetsmiljö.

Sammanfattning

Förvaltningen sitter samlad i lokaler som är belägna vid Vällingbyplan 2 i Vällingby centrum, nära till tunnelbana, bussar och hela Vällingby centrums utbud av butiker med mera. Hyresvärd är Svenska Bostäder AB. Hyreskontraktet sträcker sig till 30 september 2024. Reception delas med Svenska Bostäder.

Nämnden hyr dessutom en möteslokal i Vällingby centrum några gånger i månaden för att kunna hålla ledningsgruppsmöten och nämndmöten.

Nämndens lokaler har en kontorsarea på 828 kvm. Lokalen består av 21 kontorsrum, två mötesrum, kök, omklädningsrum, arkiv, dusch och sex toaletter. Även ett cykelrum hyrs. Under 2020 har lokalerna renoverats.

Nämndens framtida lokalbehov påverkas dels av hur snabbt digitaliseringsarbetet framskrider och dels av hur många huvudmän nämnden har att idka tillsyn över. Ett arbete pågår där stadsledningskontoret, fastighetskontoret och överförmyndarförvaltningen samverkar för att överförmyndarförvaltningen ska flytta till andra lokaler senast 30 september 2024 då kontraktet går ut. Nämnden utgår därför från att förvaltningen kommer att byta lokaler under 2023-2025.

Ytan per medarbetare är 11,3 kvm. Då räknas heltidsanställda, deltidsanställda, visstidsanställda och praktikanter in den 31 december 2021, cirka 73 personer. All yta är då inräknad, det vill säga kontorsrum, mötesrum, arkiv med mera. Tabeller redovisas i *bilaga 2*.

Nuvarande lokaler tillgodoser inte nämndens behov när det gäller tillräcklig yta samt god arbetsmiljö när det gäller värme, kyla och ventilation. Inte heller när det gäller behov av lokaler för interna möten som arbetsplatsträffar och enhetsmöten samt externa lokaler för utbildning av ställföreträdare.

Nämnden behöver under perioden ekonomiska medel för att genomföra en flytt, eventuellt inköp av möbler samt eventuellt verksamhetsanpassningar av nya lokaler. Om hyresnivån är högre än nuvarande hyra behöver medelstillelningen anpassas till det behovet.

Bedömd hyreskostnadsutveckling

Den totala kostnaden för lokalerna antas uppgå för år 2022 till drygt 2,5 mnkr per år exklusive prisökning. Det inkluderar kallhyra, drift, fastighetsskatt och hyresanpassningar. Lokalkostnaden uppgår till cirka 37 tkr per medarbetare och år. Indexuppräknings av hyran sker i enlighet med KPI i hyresavtalet. Anvisningar till indexklausul för lokal ligger som en bilaga till hyresavtalet.

Samverkan

Nämnden skulle kunna samlokaliseras med annan nämnd. Det är då viktigt att överförmyndarnämndens lokaldel fysiskt separeras från övriga nämnders lokaler. Att dela kontorsyta och ar-

kiv med en annan nämnd innebär en hög risk för att sekretessen bryts och att känsliga personuppgifter riskerar att spridas på ett otillåtet och okontrollerbart sätt. Det beror på att nämnden arbetar med sekretessbelagda individärenden. Nämnden ansvarar dessutom som tillsynsmyndighet för att information om huvudmännens tillgångar, som sammantaget är mycket omfattande, hanteras på ett säkert sätt. Det är även viktigt att lokalerna är säkra. Förvaltningen har idag en reception, ett säkert besöksrum, överfallslarm och en "sluss" mellan mötesrum och personalens arbetsplatser. Hot mot förvaltningen förekommer, inte minst därför att många har förvaltare mot sin vilja och mot anhörigas vilja. Skyldighet att ta emot besök för "insyn i akt" finns. En flytt av nämnden till nya lokaler bör övervägas när nuvarande hyresavtal löper ut.

Befintliga lokaler nyttjas fullt ut. Ingen sitter i eget rum. Det är en hög grad av hemarbete som gör det möjligt att sitta kvar i befintliga lokaler. Om alla anställda kommer till arbetet samtidigt finns det inte arbetsplatser till alla och är inte någon bra arbetsmiljö. En övergång till ett digitalt arbetssätt minskar på sikt behovet av arkivlokal och frigör personella resurser som kan användas till att utveckla tillsynen och förbättra stödet till ställföreträdarna.

Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år

Överförmyndarförvaltningens sitter samlat i lokaler som är belägna vid Vällingbyplan 2 i Vällingby centrum, nära till tunnelbana, bussar och hela Vällingby centrums utbud av butiker med mera. Hyresvärd är Svenska Bostäder AB. Hyreskontraktet sträcker sig till 30 september 2024. Lokalerna kan, och, bör sägas upp under 2023.